

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2023 r.

Pozycja 117

POSTANOWIENIE z dnia 24 kwietnia 2018 r. Sygn. akt Ts 224/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] Sp. z o.o. z siedzibą w K. oraz B.Ż. w sprawie zgodności:

- 1) art. 9 ust. 2-2b i 2i oraz art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.) z art. 21 ust. 1 i 2, art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 21 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 7 ust. 1 oraz art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.) z art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

1) podjąć zawieszone postępowanie,

2) odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 października 2016 r. (data nadania), [...] Sp. z o.o. z siedzibą w K. oraz B.Ż. – wspólnik [...] Sp. z o.o. (dalej: skarżące) zarzuciły niezgodność:

1) art. 9 ust. 2-2b i 2i oraz art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: p.w.u.KRS) w zakresie w jakim wskazane przepisy:

– „całkowicie wyłączają możliwość uzyskania od Skarbu Państwa lub [j]ednostek [s]amorządu [t]erytorialnego prawa do rekompensaty lub odszkodowania przez wspólników spółek, które uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 roku, z uwagi na brak wpisu tychże spółek do Krajowego Rejestru Sądowego w terminach przewidzianych w [p.w.u.KRS] (...)”

z art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w zakresie „w jakim naruszają ochronę prawną prawa własności podmiotów będących wspólnikami spółek przedwojennych (wpisanych do RHB), które uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 roku,

z uwagi na brak wpisu tychże spółek do Krajowego Rejestru Sądowego w terminach przewidzianych w [p.w.u.KRS] (...), co stanowi formę wyłączenia (praw udziałowych przysługujących poszczególnym wspólnikom w ramach wykreślonych spółek przedwojennych, wpisanych do RHB) bez przyznania słusznego odszkodowania”,

– „dokonują pozbawienia przysługujących spółkom przedwojennym (wpisanym do RHB), które uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 roku, z uwagi na brak wpisu tychże spółek do Krajowego Rejestru Sądowego w terminach przewidzianych w [p.w.u.KRS] (...), prawa własności do składników majątkowych, będących własnością tychże spółek oraz pozbawiają spółek przedwojennych (wpisanych do RHB), które uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 roku, z uwagi na brak wpisu tychże spółek do Krajowego Rejestru Sądowego w terminach przewidzianych w [p.w.u.KRS] (...), osobowości prawnej (zdolności prawnej, zdolności do czynności prawnych)”

z art. 21 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w zakresie w jakim „zakwestionowane normy prawne dokonując całkowitego wyłączenia spółek przedwojennych (wpisanych do RHB), które uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 roku, z uwagi na brak wpisu tychże spółek do Krajowego Rejestru Sądowego w terminach przewidzianych w [p.w.u.KRS] (...), bez wskazania w zakwestionowanych normach prawnych, jaki jest cel publiczny takiego wyłączenia, przy jednoczesnym braku słusznego (jakiegokolwiek) odszkodowania – przyznanego na rzecz spółek przedwojennych (wpisanych do RHB) – za przewidziane w zakwestionowanych normach prawnych wyłączenie”;

2) art. 7 ust. 1 oraz art. 9b ust. 1 p.w.u.KRS w zakresie w jakim wskazane przepisy „nie przewidują szczegółowej procedury postępowania w sprawie wpisu przedwojennej spółki (wpisanej do RHB) do Krajowego Rejestru Sądowego oraz nie wskazują czy w ramach ustalania aktualnej listy wspólników spółki przedwojennej zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych”

z art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 2 (omyłkowo określonym w *petitum* skargi jako „art. 62 ust. 1 i 2”) Konstytucji w zakresie, w jakim art. 9b ust. 1 p.w.u.KRS:

– „nie dostosowuje procedury związanej z wpisem przedwojennej spółki (wpisanej do RHB) do Krajowego Rejestru Sądowego, do okoliczności odmiennych wymogów w zakresie funkcjonowania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie obowiązywania Kodeksu handlowego wprowadzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. oraz obecnie obowiązującej ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych,

– nie przewiduje procedury postępowania w przypadku ustalenia jedynie części aktualnych wspólników (następcy prawni pierwotnych wspólników) przedwojennej spółki (wpisanej do RHB) oraz możliwości wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego przedwojennej spółki (wpisanej do RHB) z ujawnieniem w Krajowym Rejestrze Sądowym jedynie części aktualnych wspólników przedwojennej spółki (wpisanej do RHB),

co stanowi naruszenie prawa do sądu spółki przedwojennej (wpisanej do RHB) (...) poprzez brak realnej możliwości wpisania spółki przedwojennej (wpisanej do RHB) do Krajowego Rejestru Sądowego, co jednoznacznie stanowi utworzenie procedury, która nie może służyć do ochrony własności przysługującej czy to przedwojennej spółce (jej majątek) czy też wspólnikom takiej spółki (prawa udziałowe w kapitale zakładowym przedwojennej spółki)”.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą. 15 września 2014 r. do Sądu Rejonowego w K. wpłynął wniosek [...] Sp. z o.o. z siedzibą w K. (dalej: wnioskodawca) o wpis do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Wniosek obejmował również żądanie wpisania informacji o uchyleniu dotychczasowej

treści umowy spółki, ostatni raz zmienianej w 1936 r., i przyjęciu nowej umowy, która została ustalona uchwałą wspólników z 12 sierpnia 2014 r.

Postanowieniem z 20 lipca 2015 r. referendarz sądowy odmówił wpisu z powodu niewykazania przez wnioskodawcę, komu przysługuje status wspólnika spółki, a tym samym – z powodu niemożności stwierdzenia, czy zgromadzenia wspólników, które miały miejsce 30 maja i 12 sierpnia 2014 r., były prawidłowe i mogły skutecznie podejmować uchwały.

Postanowieniem z 24 lutego 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w K., rozpoznawszy skargę wnioskodawcy na orzeczenie referendarza sądowego, ponownie oddalił wniosek o wpis.

Postanowieniem z 25 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w K. XIX Wydział Gospodarczy Odwoławczy oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego postanowienia.

Postanowieniem z 5 lipca 2017 r. Trybunał Konstytucyjny – działając na podstawie art. 78 u.o.t.p. TK – zawiesił postępowanie, w związku z wniesieniem przez [...] Sp. z o.o. skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 25 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]). W uzasadnieniu Trybunał wskazał, że orzeczenie Sądu Najwyższego może mieć wpływ na ustalenie podstaw wystąpienia ze skargą konstytucyjną, w szczególności na stwierdzenie naruszenia przysługujących skarżącym konstytucyjnych wolności lub praw.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 29 września 2017 r. (sygn. akt [...]) uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 25 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]) i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Odpis tego orzeczenia wraz z uzasadnieniem sekretariat Sądu Najwyższego przesłał do Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego 16 marca 2018 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

2. Z art. 79 ust. 1 Konstytucji jednoznacznie wynika, że warunkiem rozpoznania skargi konstytucyjnej jest uzyskanie przez skarżącego ostatecznego rozstrzygnięcia o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu przez skarżącego przysługującej w sprawie drogi prawnej, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia mu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. W sytuacji, gdy postępowanie w danej sprawie nadal się toczy, a skarżący nie uzyskał ostatecznego orzeczenia o swoich prawach, wniesienie skargi konstytucyjnej musi być uznane za przedwczesne.

Skarżące wiązały naruszenie wskazanych w skardze konstytucyjnej praw z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 25 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]). Trybunał zwraca uwagę na to, że powyższe orzeczenie odnosiło się jedynie do skarżącej spółki [...] sp. z o.o. i nie dotyczyło praw lub wolności konstytucyjnych drugiej ze skarżących, która była wspólnikiem

tej spółki. Z tego powodu rozpoznanie skargi B.Ż. nie jest możliwe, gdyż nie została spełniona jedna z przesłanek wniesienia skargi, określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W konsekwencji uchylenia przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Okręgowego w K. (sygn. akt [...]) w sprawie skarżącej spółki [...] sp. z o.o. nie zapadło ostateczne orzeczenie, a więc także wobec tej skarżącej skarga nie spełnia podstawowej przesłanki wniesienia skargi, określonej w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Powyższe okoliczności uzasadniają odmowę nadania skardze dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącym przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.